ühe tõsise loo üheſt koeraſt, kes kord wiiuli mängimiſt oli kuulnud, ja päraſt igakord haledaste huluma hakkas, nii pea kui keegi käe wiiuli järele wälja ſirutas. Ka on kindlaste tähele pandud, et koerad muuſikat kuuldes kõigeſt kehaſt wäriſema hakkaſiwad, otſegu äratats muuſika nende ſees ſuurt kartuſt. Edaſi on töels tehtud, et muuſika koertele tõeste hädaohtlikuks wõib minna. Dr. Mead köneleb üheſt koeraſt, kes ühe tuttawa wiiulimängija päralt oli, et ta igakord hirmſaste kannatas, kui ta peremees üht teatud tükki mängis. Wiiulimängija oli aga õel külalt, ikka ja ikka ſeda tükki uueste mängida, et tema mõju koera kohta tähele panna. Selle tagajärg oli, et waene elajaloom oma pitnaja jalge ette roomas ja hirmſa wärinaga hinge heitis. Mõned koerad on jälle wäga õrnad eba- wõi käralõlade wastu. Nii nägi üks tuttaw klaweerimängija, et ta hall Itaalia tõugu koer igakord kartlikult kiſendas, kui ta kas kogemata ehk meelega mõne ebakõla klaweri peal mängis. Mõned teiſed koerad ſellewastu armastawad kõige ſuurema himuga muuſika heali kuulda, jah on koguni niiſuguſeid koeri, kes pühapäiwiti kirikuſſe jooksewad, ſelle nähtawa eesmärgiga, wägewaid ja pühalikka oreli heali kuulda ſaada.

Kodujänese muuſikaliſe tundmuſe kohta awaldas mõni aasta tagaſi keegi loodusе uurija naisterahwas ühes Inglise ajalehes tähele panemiſe wäärilisi leiduſt. Tema jutustas, et kui keegi keel-orelit (harmoniumi) mängis, tema weike kodujänes kui meeletu mänguriista juurde jooksis ja nii kaua jalgadega mõõda oreli laudu kraapis, kunni mängija mängimiſe ſeisma jättis. Jõstus ta aga klaweri ette, oli loomakene niiſama meeletu rõõmu päraſt, nagu ta ſeda enne abaſtuſe päraſt oli olnud, mida ta ſelle läbi tunda andis, et ta järelejätmata kui pöörane klaweri ümber hüppas ja kargas. Ka rottidel on oma jagu aruſaamiſt muuſikaſt, ſeſt nemad õpiwad — nagu katſed tõendawad — üsna kergeste ja kenaste takti järele reas tantſima. Et hiired muuſikat armastawad, on tuttaw,

mõnikord lähewad nad muuſika tõttu otſe meeletuks rõõmſaks ning hüppawad ja kargawad ſiis nii hullupõõra, ümber, nagu oleks terwe maailm nende päralt, kunni ſurm nende määratſemiſele piiri paneb.

Tuttaw on ka hobuſe teraw aruſaamine muuſikaſt. „Minul oli üks tõõhobune“, jutustab üks kuulus loomade tähele panija, „kes koguni kaera-ſöömiſe ſedamaid seisma jättis ja tikkis kõrwul ning pärani ſilmil kuulas, kui talle ſügaw g-heal kõrwa puutus. Tema jäi ſellesſe olekuſſe niikaua kui ſee heal edaſi kestis. Üks teine hobune awaldas ſedaſama iſeolekut, niipea kui ta üht kõrget healt kuulis. Jahiſarwe heale tundmine ja ſee kärſitus ja põlewus, mille ſiſſe jahihobune ſattub, kui ta agijate haukumiſt kuuleb, on tunnistuſed, mis näitanud, et hobune mitmeſuguste healte wahel ſelgeste wahet teeb; tema ei waheta iialgi üht healt teiſega ära.“ Iſeäranis ſelgeste näeme meie hobuſe muuſika tundmiſt tſirkuſe hobuſe juures, ſee käib, joolſeb, tantſib täieſte muuſika järele, nii et üsna ime on ſeda näha. Jah, hobuſt wõib koguni iſe mängima ja eſimeſe jalgadega trummi lööma õpetada. See kõik näitab aga, et hobuſel teraw muuſika kõrw peab olema, ſeſt muidu ei wõiks ta iialgi ſäherduſt kunſti oſawuſt ilmutada. Üks rikas hobuſte armastaja, kes ſeitsmeteiſtkümnema aaſtaſaja lõpul Hollandimaal elas, laskis, kui ta hobuſte muuſika armaſtuſt ära oli tunnud, oma kaſu hobuſtele korraliſi kontſertiſid anda. Selletarwis oli tal oma korraline mängukoor, kes iga nädal kord tallis ilusaid laulufid ja mängutükka mängis, „et kuuljate loomade waimu tõsta.“

Inglane Wood jutustab üheſt talleketeſt, kellel peenikene muuſika kuulmine olnud. Rõõmulikka, elawaid laulufid ja wiiſiſid kuulas ſee loomakene himuga, aga kurbe ja pikaliſt wiiſiſid ei wõinud ta mitte ſallida. Seeſama tallekene põlgas iſeäranis Inglismaa iſamaa-laulu, ja määgis wahet pidamata kõwa healega, nii pea kui ſelle laulu tahtmata healed tema kõrwu puutuſiwad, nõnda

Eesti rahwa Kasuline Kalender 1893, lk. 23